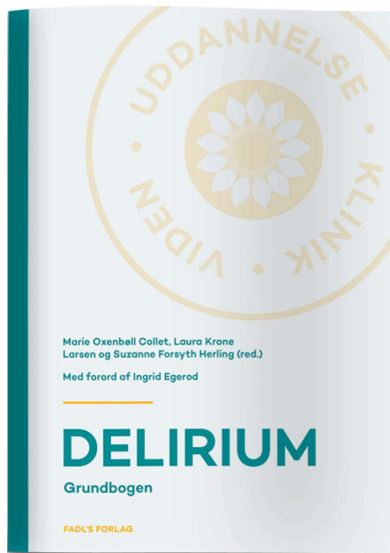

Anmeldelser

I denne udgave af Sygeplejersken anmeldes følgende bøger: "Delirium Grundbogen", "Tænk ikke på mig", "For Danmark den ultimative pris. Hvem fik vi hjem? Er Danmark for dem?" og "Global sundhed i dansk perspektiv".

Sygeplejersken 2022 ; (14): 40-42. Anmeldelser

Delirium som tværfaglig disciplin

Marie Oxenbøll Collet, Laura Krone Larsen, Suzanne Forsyth Herling (red.)

Delirium Grundbogen

280 sider – 369,95 kr., FADL's Forlag 2022

Den første bog på dansk om delirium, skrevet af særdeles kompetente forfattere, er en vigtig grundbog på tværs af specialer og faggrupper i sundhedssektoren. I praksis er det nemlig en tværfaglig opgave, som kræver samarbejde mellem læger, sygeplejersker og andre sundhedsprofessionelle for at lykkes.

Screening af delirium kan være svær i praksis, men selv erfarne klinikere overser delirium, hvis ikke der anvendes systematisk screening. Det nyeste og mest anvendte screeningsværktøj i praksis verden over er 4AT, som er valideret i en dansk oversættelse, og som frit kan downloades. Andre screeningsværktøjer er udviklet til intensive patienter og børn, der ligesom voksne har en høj prævalens ved kritisk sygdom.

Delirium kan forebygges ved hjælp af non-farmakologiske tiltag hos hver tredje patient. En vigtig pointe er, at det er en multikomponentintervention, som har effekt, og ikke de enkelte tiltag i sig selv. Formålet med de non-farmakologiske tiltag er at reducere tilstedeværelsen af risikofaktorer og dermed reducere længden og sværhedsgraden af delirium. Tiltagene omfatter reorientering, terapeutiske aktiviteter, tidlig mobilisering samt søvnoptimering og inddragelse af pårørende. Simple ting som døgnrytmebelysning, ure, kalender, briller, høreapparater.

Den grundlæggende sygepleje og omsorg skal sikre, at patienten er velhydreret, sikre at patienten

kan se og høre, understøtte naturlig døgnrytme, forebygge/behandle obstipation, urinvejsinfektion, pneumoni, smertebehandling samt ernæring suppleret med kritisk medicingennemgang.

Tiltagene i bogen går igen på tværs af specialer og uddybes i den kontekst, de optræder i. Vi får bl.a. en grundig indføring i deliriums patofysiologi, screening, forebyggelse og behandling. Vigtige emner som palliation og støtte i efterforløbet. Her skal især fremhæves kapitlet om delirium hos den geriatriske patient, som er et syndrom, der forekommer hyppigt på tværs af sektorer.

Flere samtidige sygdomme, polyfarmaci, aldersforandringer og påvirket funktionsevne resulterer i "olympiadesyndromet". Syndromet er et billede på en fysiologisk sårbarhed, hvor der ikke er nogen entydig årsagssammenhæng mellem sygdom og syndrom. Der ses ofte en kaskadereaktion, hvor en hændelse leder til flere, som leder til yderligere svækkelse og funktionstab både mentalt og fysisk. Det er baggrunden for, at tilsyneladende mindre begivenheder hos en skrøbelig person som f.eks. ny medicin eller urinvejsinfektion kan udløse delirium.

Gennem tiden har tilstanden været kaldt alt muligt andet end delirium, f.eks. konfus, sengeflygtig eller aggressiv. Tilstanden ses hos op til halvdelen af alle geriatriske patienter. Det gør bogen særdeles vigtig, og den bør være obligatorisk grundbog for alle i sundhedssektoren.

Maj Siercke, ph.d., fagredaktør, Sygeplejersken og Fag & Forskning, (tidligere underviser i Delirium på Rigshospitalet).

Klog bog om teenagelivet med en mor, der skal dø

Vilma Sandnes Johansson

Tænk ikke på mig

Gutkind 2022, 156 sider – 149,95 kr.

Vi ved det godt: Unge mennesker, der lever i familier, hvor en forælder har kræft, har brug for nærvær, omsorg og en forudsigelig hverdag med plads til at tale om sygdommen. De unge pårørende har imidlertid i lige så høj grad brug for at løsrive sig fra deres forældre og for at skabe sig en ny identitet gennem et ungdomsliv med kammerater, forelskelser, uddannelse og fester. Det er et dilemma, som mange unge og deres familier desværre ofte kæmper med alene, og hvor vi som sundhedsprofessionelle ikke altid formår at stille os til rådighed.

På bagsiden præsenteres bogen som "en autofiktiv roman om at være teenager og blive voksen samtidig med at ens mor konstant er ved at dø, men bliver ved med at være i live". Romanen giver et gribende, let læst og velskrevet indblik i familiens reaktioner, Selmas ressourcer, kærlighed og viljestyrke, men også i hendes sårbarhed, vrede og dybe ensomhed. Sidst men ikke mindst giver den et befriende ærligt indblik i den forløsning og frihed, som moderens død sideløbende med sorgen afstedkommer.

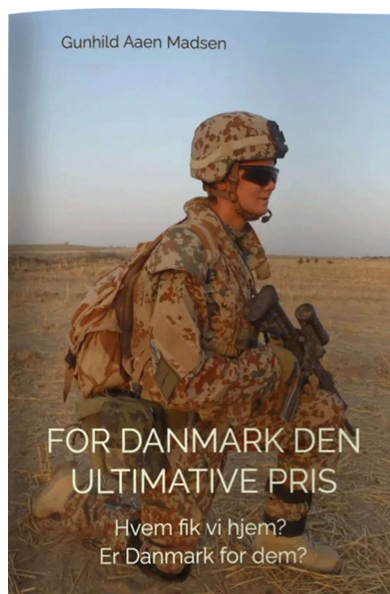
"Tænk ikke på mig" er en smuk og klog bog, som alle sygeplejersker, der arbejder med alvorlig sygdom, kan have glæde af at læse. Ikke kun som underholdning, men som et indholdsmættet narrativ om liv og død i en moderne familie.

Lene Seibæk, seniorforsker, professor i sygepleje, Kvindesygdomme og Fødsler, Aarhus Universitetshospital, Institut for Sundhed & Natur, Grønlands Universitet

Traumer skal tages alvorligt og håndteres

Gunhild Aaen Madsen

For Danmark den ultimative pris. Hvem fik vi hjem? Er Danmark for dem?

Saxo Publish 2022, 300 sider – 199,95 kr.

Det kan være vanskeligt at finde den rette behandling af traumer. Vi følger den kvindelig soldat, som efter udsendelse får utilstrækkelig hjælp fra psykiatrien og Forsvarets Veterancenter. Kvinden har oplevet voldtægtsforsøg, afmagt og angst for at have alenevagter med afghanske soldater i lejren samt en ledelse, som ikke tager det alvorligt.

Kvinden har angst ved mænd, som hun forgæves frabeder sig i plejen. Hun har svært ved at redegøre nærmere for det traumatiske, hun har været udsat for, og får diagnoserne personlighedsforstyrrelse og bipolar lidelse. Hun får ikke systematisk identificeret PTSD.

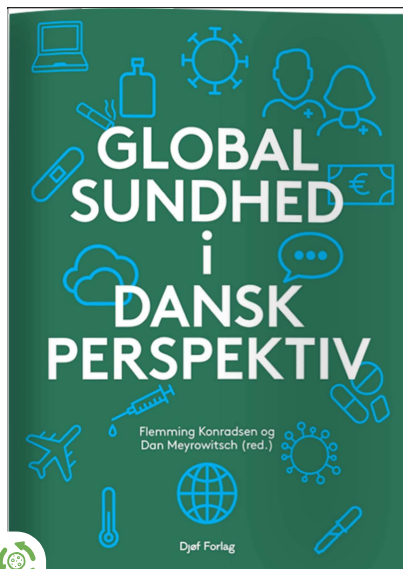
Uden en PTSD-diagnose kan hun ikke få behandling, erstatning eller rehabilitering. Hun er indlagt med selvmordstanker og kan derfor ikke længere bo på veteranhjemmet, hvorefter hun hænger sig.

Kvindens mor er forfatteren, som gennem interview og journalnotater kortlægger, hvad der skete. Sundhedsvæsenet kan blive klogere på bogens pointer: Opmærksomhed på identifikation af længerevarende, traumatiske oplevelser. Opmærksomhed, når andre diagnoser er i spil. Forebyggelse af retraumatisering og opmærksomhed på oplevede arbejdsmiljøproblemer for tidligere udsendte soldater.

Kvinden kan ses i TV-udsendelsen 'Krigen i kroppen', som er optaget et år før det tragiske selvmord.

Jens Peter Hansen, sygeplejerske, ph.d., forsker/lektor, Psykiatrisk Afdeling Esbjerg, Forskningsenheden

Danske øjne på global sundhed

Flemming Konradsen, Dan Meyowitch (red.)

Global sundhed i dansk perspektiv

175 sider – 249,95 kr., Djæf Forlag 2022

Vigtig, nødvendig og sublimt formidlet bog om global sundhed med danske øjne. Ikke noget "tung lærebog" over det.

Bogen har bidrag fra hele 23 kompetente forfattere fra øverste hylde inden for feltet. 11 kapitler, som alle indledes med en spændende case og afsluttes med perspektivering og løsningsforslag. Hertil opgaver til refleksion og diskussion og videre litteraturlæsning, hvis det er en dybdegående indsigt i emnet, man er ude efter. For det får man ikke her.

Bogen indledes med "Her til morgen hører du et interview i radioen, hvor WHO har...", og så er vi i gang med et demografisk og epidemiologisk blik på, hvor verdens befolkning er på vej hen. Seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder tager udgangspunkt i en hjerteskrænkende case fra Tanzania med et dødfødt barn. Udfordringer med det globale i det lokale er en case om den træge proces for at opnå dansk autorisation som sygeplejerske og jobudfordringer. Omskæring som etisk dilemma og normkritisk praksis folder modsætninger og konsekvenser ud. Digitale medier og deres betydning for sundhedsmæssige opfattelser, adfærd og praksis tager meget aktuelt udgangspunkt i vaccinemodstandere.

Casen, som udfoldes i kapitlet om medicinsk turisme, handler om en dansker, som tager til udlandet for at få fikset fedtdepoterne, men havner i det danske sundhedsvæsen med infektion. Kulturmøder i